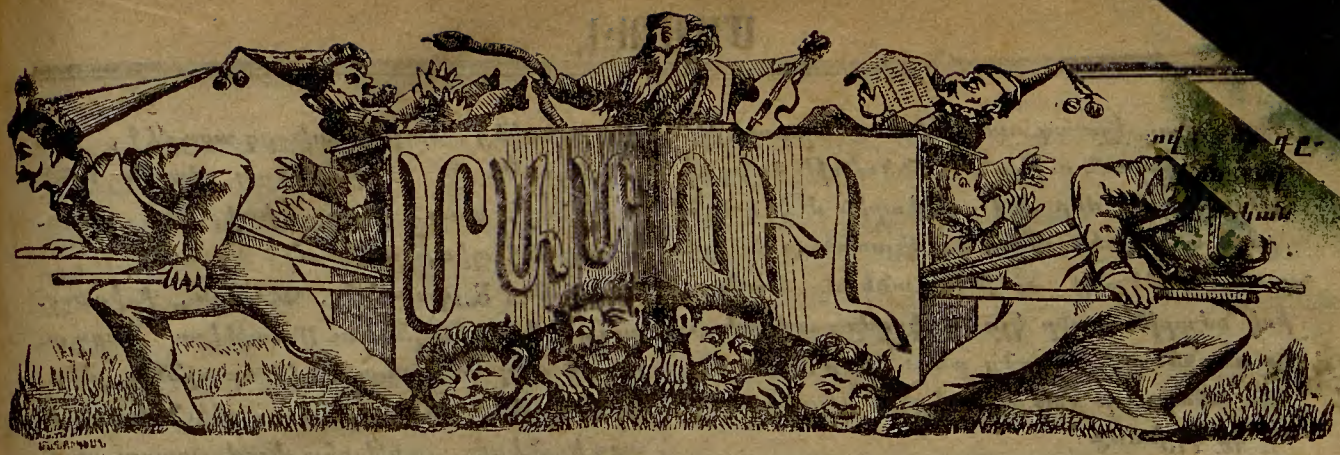

Թիւ 415 Զ. ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՒՆ Ը. 1874 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Մամլոյ իւրաքանչիւր շրջանը 32 օրինակ է։
Ստորագրութեան տեղն է Պոլիս, Զինճիրլի խան վերի յարկ Թիւ 18։
Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողին վրայ է։

Երկանին գինը դահեկան կանխիկ 60
Կիսաշրջանը » » 50
Մէկ Թիւը փարայ 50
Փանուցման տողն է դահեկան 2

ԱԶԳԻՆ ԲԱՐԻՔ ԸՆԿՆԵՐՈՒՆ ՎԱՐՁՔԸ

Մարդկութեան անհրաժեշտ պայմանն է, որ մարդ մը որչափ բարի կամ առաքինի ըլլայ, դարձեալ սխալանքէ զերծ չէ։ Ամեն հին և նոր պատմութիւնք լի են օրինակներով. ամենէն մեծ մարդիկ, մինչև իսկ աստուածք՝ որ առաքինութեան տիպար ճանչուած, են, մարդկային տկարութեան հարկերէն ազատ չեն մնացած։ Հետեւաբար մարդ մը բարի և առաքինի ըլլալու կամ ճանչուելու համար հարկ չէ որ անսխալ ըլլայ, բնաւ թերութիւն չունենայ։ Այսպիսի կատարելութիւն մ'Աստուծոյ միայն յատուկ է, մարդոց տրուած չէ։

Բայց պատմութեան արդարութիւնը մարդոց վրայ դատաստան ընելու համար կշիռ մ'ունի ձեռքը, ճիշդ այն կշռոյն պէս, որով սեղանաւորք զուտ ու անխարդախ դրամները պականներէն ու խարդախներէն կը զատեն։

Այս ընդհանուր արդարութեան կշիռը ժամանակէ մ'ի վեր կորսուած է մեր ազգին մէջ։ Անձնական բարեմասնութիւնք, արժանիք, ընկերական առաքինութիւնք, որով մարդիկ իրենց նմանեաց առջև յարգ, համարում և պատիւ կը գտնեն, իրենց կարեւորութիւնը կորուսած են մեր մէջ, բնաւ արժէք չունին, մեր կշռոյն նժարին մէջ չեն մտներ՝ երբոր այդ բարեմասնութեանց տէր եղող անձինք ենթադրենք թէ, մարդկային տկարութեան մը մէջ գտնուին, երբոր ըսենք թէ, բաղում բարեաց, բազում առաքինութեանց հետ ամենափոքր սխալ մը գործեն։

Թող Ազգին համար տարիներով աշխատի մէկը, ամեն կերպ զոհողութիւն ընէ. եթէ դիպուածով սխալ մը գործեց, երբած բոլոր ծառայութիւններն անմիջապէս կը մոռցուին, և նախատինք, անարգանք, թուքումուր չը մնար՝ կը թափին գլխուն։ Այս է հիմա մեր ազգին ձրի ծառայութիւն կամ բարիք ընող անձանց բաժինը։

Արժանեաց ճանաչում, ծառայութեանց գնահատութիւն, կատարելութեանց և թե-

[illegible] կշռադատութիւն, արդար չա-[illegible]ողամտութիւն՝ անծանօթ հանդա-[illegible] են մեր մէջ. նժարին մէկ կողմը [illegible]այն կը դիտեն միայն՝ բամբասանաց և չա-բախօսութեանց նիւթ դտնելու համար. իսկ նժարին ծանր կշռող կողմը չտեսնելու կը զարնենք, առանց բնաւ խորհելու թէ այս անարդար ընթացքով մեր ազգին տուն-ը կը փլցնենք։

Մանաւանդ անտանելի կը լայ միմիայն ազ-գին բարւոյն համար աշխատող այդ անձանց վիճակը, երբ ալակողմեան ըսուած՝ այսինքն օտար շահերու նուիրեալ և օտարաց հացով ապրող ազգադաւ անձինք՝ անսանձ և ան-արգել յայողին շարունակել իրենց նախա-տինքն ու վատահամբաւութիւններն վարձ-եալ պնակալէզներու, մարդամեքենայներու, և տարուկ սրիկայներու ձեռօք, ոչ թէ ա-մենափոքր սխալանք մը կամ ազգին վատա-կար արարք մը տեսած ըլլալնուն համար ա-նոնց վրայ, այլ բարին՝ չար, ճերմակը՝ սև. օգտակարը՝ վնասակար ներկելու խաբէու-թեամբ, առանց դոնէ հասարակաց կար-ծիքին թող ըլլայ իրենց արժանի եղած պա-տիժն ընդունելու։

Զախակողմեան ըսուած՝ այսինքն ազգին շահը պաշտպանող կուսակցութենէն, երես-փոխանական ժողովոյ մէջ, օրինաւոր և ա-մենայն ազատութեամբ կարծիք յայտնող ե-րեսփոխաններ էին և են; Օգսէն, Այվա-զեան, Պէկեան, Փափազեան, Բրիսասսուր էֆէնտիներն, Մատթէոս վարդապետ Իշ-միրլեան և այլք։

Տեսա՞ հասարակութիւնը, որ ի՞նչ ան-տանելի յարձակմանց ենթակայ եղան ասոնք այդ վարձկաններու կողմէն։

Ասոնցմէ Փափազեան էֆէնտին՝ 1873 յու-լիս 31-ին Խրիմեանի թեկնածութեամբ ծեծ-ուող Բաղ ժողովին առենապետը գտնուե-լով, զԽրիմեան 11 ամբաստանութեամբ ամբաստանելու արիութիւն ունեցաւ, և այն-պիսի համարձակութեան տեղեկագիր մը հր-ատարակեց, որ իր նախորդացը մէջ, կա-տարելութեան և արժանեաց մասին նման չունենալէ զատ, չեմք դիտեր թէ յետա-գայից մէջ պիտի ունենայ։

Օգսէն, Այվազեան, Պէկեան, Բրիսասս-սուր էֆէնտիներն, ու Մատթէոս վարդա-պետը անդամ գտնուելով Վերաքննիչ յանձ-նաժողովին, ամէն դժուարութիւններու ու արգելքներու յաղթահարելով տարուան մը մէջ աւարտեցին և ընդհ. ժողովոյ մատուցին Մահմանադրութեան վերաքննութիւնը, որ տասը տարիէ ի վեր Դամոկլէսի թուր մը ե-ղած էր ազգին գլխուն, և առիթ՝ զեղծա-կանաց ձեռքը, ուզած զեղծումին ազգին մէջ գործելու։

Այս կարգի անձինք, յատուկ ուղերձնե-րով շնորհակալեաց են արժանի։

Ազգին որ և է ծառայութիւն կամ բարիք ընող մարդիկ, կա՛մ երկնային վարձուց յու-սով, կա՛մ աշխարհի մէջ բարի անուն և յարգ ժառանգելու նպատակաւ, և կա՛մ իբրև պարտականութիւն նկատելով կընեն, և ե-թէ սխալմամբ պակասութիւն մ՚ալ գործեն, զայն առաւելագոյն փոխարինելու առիթ կը մնասուն, որպէս զի ըրած ծառայութիւնն-նուն կամ բարեգործութեանց յարգը չկորչի Անարգել, թշնամանել, հարուածել այսպիսի անձինքը, ազգն անոնց ծառայութիւններէն զրկել է. վասն զի ո՞րչափ և ազգասէր կամ հոգեսէր ըլլայ մէկը, անարդանաց չկրնար հանդուրժել։

Ահաւասիկ Այվազեան, և Օգսէն էֆէն-տիները, հրաժարեցան երեսփոխանութենէ։

Նշանն թէ միւսներուն մէջ ալ վհատողներ կան։

Այս ընթացքով գործն հիմա այն վիճակին հասած է, որ ասոնց պէս շատ կարող և ձե-ռնհաս ազգայինք ազգային պաշտօններէ կը փախչին, վասն զի ազգին ծառայութիւն կամ բարիք ընելն՝ իրենց վրայ անարգանք և վատահամբաւութիւն հրաւիրելու միջոց կը համարին, հետևապէս ազգին գործերը

մեծ մասամբ՝ Եուսուֆեանի, Իբթիւճեանի, Իբէկճեանի, Աղաբէկեանի պէս անարժան ապիկար և շահասէր անձանց ձեռք կը մնան, որք այնչափ դիւրազգաց ըլլալու և բամբասանքէ կամ թշնամանքէ վախնալու պատճառներ չունին, և այսպէս ազգին թէ՛ բարոյական և թէ՛ նիւթական վիճակն հեռզհեռէ կը վատթարի։

Այս վերջինները թէպէտ շարունակ կը քարոզեն թէ երեսփոխանք ազգին ներկայացուցիչները չեն համարուիր, բայց ինքզինքնին այնպէս չեն համարիր. կը քարոզեն թէ երեսփոխանք հրաժարական տալով Ընդհ. ժողովը լուծուելու է, բայց իրենք չեն հրաժարիր։ Ինչո՞ւ, անոր համար որ յաջողին զայլս հրաժարեցնելով իրենք և իրենց պէսները միայն մնալու։

Երբոր խորհի մէկը թէ մեր ազգին մէջ ամեն պաշտօն ձրի զոհողութիւն է, ամեն ծառայութիւն բարեգործութիւն է, ամեն տուրք ողորմութիւն է, կրնայ երեւակայել թէ ձեռնհաս, կարող, առատաձեռն և բարեսէր անձանց ազգային գործերէ զզուիլ ու հեռու կենալն ո՛րչափ ցնաստակար է ազգին, և ո՛րչափ դառն հետևանք պիտի ունենայ՝ եթէ այս ընթացքը տակաւին շարունակէ։

Բայց մեծ յոյս ունիմք որ այս ամէն դաւադրութիւնք ու չարութիւնք վերջ պիտի դնեն, Ընդհ. ժողովոյներքին կանոնագրին հաստատուելովը, որ լմնցած ըլլալով, Ընդհ. ժողովոյ յառաջիկայ նիստին պիտի ներկայացունէ Ամեն. Ս. Պատրիարքը։

ԽՐԻՄԵԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՔ ԻՒՐ

Գիտեն ընթերցողք թէ մենք Խրիմեանի պաշտօնական գործերը միշտ քննադատութեան առած ենք, քան թէ անոր անհատական կեանքը։ Այս վերջինը վանեցւոց կողմէն հրատարակուեցաւ վերջին օրերս. Խրիմեան և գործ։ Էջ, հոդ. Ա. վերնագրով [illegible] կը հասկցուէր թէ Բ. և Գ. հատորները [illegible] ըլլալու են։ Կերեւի թէ այդ յաջորդական հատորները հրատարակել չտալու համար Ա. հատորին տպագրիչը պատժել տալու փորձ մը եղաւ, Բէվէրսուրուսը տպող տպարանին վերահաս պատժէն այս միջոցը գտնելով։

Խրիմեանի վարձկան թերթերն տպագրիչին 3 դիշերուան բանտարկութիւնը Խրիմեանի արդարացուցման միջոց հռչակել ուզեցին՝ բայց չյաջողեցան։

Խրիմեանի ասդիս անդին պատարագելու հրաւէրները (որք ի հարկէ անոր արբանեկաց միջոցաւ կը գործադրուին, ինչպէս Խրիմեան յառաջ քան իր պատրիարքութիւնը վարդապետութեանը միջոցին կընէր. . .) Խրիմեանի անմեղութեան դրական համարել ուզեցին, և չկրցան։

Վանէն գրեր թափիլ սկսան, հոս խմբագրուած և հոն ղրկուած, կամ հոսկէ գացած հրահանգներուն համաձայն եկած. որք զԽրիմեանը արդարացնել կը ճգնէին. այս գրերը Խրիմեանի արդարացուցման բաւական համարել ուզեցին, բայց իրենք ալ հասկըցան թէ անօգուտ բաներ են անոնք։

Ալ ուրիշ ճար չգտան, աղաղակ հանել բսկըսան թէ ինչո՞ւ Երօն. ժողովն չտեսնէր այս խայտառակ հրատարակութիւնները և չդատէր. որպէս զի եթէ Երօն. ժողովը այդպէսի բան մ՚ընել փորձէ, ոտք ելլան և պոռչտեն թէ. տեսէք Հայոց նախկին պատրիարքի հետ ի՞նչպէս վարուիլ կ՚ուզէ Երօն. ժողովը, կարեւորութիւն տալով չարամիտ անձանց ղրպարտութեանց։

Ըսուեցաւ թէ, թող Խրիմեան ինք բողոքէ և դատ պահանջէ. — պատասխան տրուին թէ՝ որո՛ւ դէմ բողոքէ. մինչդեռ այդ տեսարակը իւրացնող ոչ ոք կը գտնուի հրապարակին վրայ։

Ահա մենք այդ մէկը կը ցուցընենք. — տպագրիչ Զամաշրճեան Յարութիւն կամ Սմարեան Մանուկ աղաները. ատոնք են

[illegible] տեսարակին տպողը և ի հարկէ պատասխանատուն. Խրիմեան թող բողոքէ անոնց դէմ ազգային վարչութեան առջև. և հրաւիրուին ասոնք Խրիմեանի ամբաստանողները ցուցընելու։

Երբ այս դիւրին միջոցը կայ ու Խրիմեան չդործադրեր, միշտ կասկածելի կը մնայ. աղէկ կընէ որ դատ պահանջէ այդ մասին ապահով թող ըլլայ որ Օրթաքախրցին և Պնակալէղին ըսածին պէս կրօնաւորները զինքը արդարացնելու պիտի ջանան. մենք Խրիմեանի պէս անդութ չենք որ զինքը ոստիկանութեան դուռը հրաւիրենք, ինչպէս ինք դրկեց զԱմբրոսիոս վարդապետ, զանի ջախջախելու համար։ Երանի՛ թէ Խրիմեան անհատական կենաց վրայ պատմուածներուն մէջ արդարանար, բայց դատաստանաւ արդարանար, և այդ նողկալի պատմութիւնները դադրէին, որք մեծ գայթակղութիւն տուած են. և մեղի մնար միայն անոր պաշտօնական յանցանաց նկարագրութիւնն ընել. ինչպէս որ ցարդ ըրած ենք և կընենք մեր թերթին միջոցաւ։

Վ Ա Ր Ա Գ

Մշոյ վրայ շատ դրեցինք, այնքան որ մոռցանք զվարագ։

Վերջին օրերս վանէն եկած դրութիւնները, որ Խրիմեանի վարձկան թերթերուն մէջ հրատարակուեցան, վարագը մեզ յիշեցուցին։ Խրիմեան կուզէ եղեր վարագէն աչակերտ, ճետեր, ձագեր հասցնել, և Պողոս չթողուր։ Այս պատճառաւ Խրիմեան 20 տարիէ ի վեր արդիւնք չէ կրցեր ցուցընել։

Զարմանալի բան, արդիւնքը ստակով կըլլայ. Վարագ ստակ ունի՞ թէ ոչ. եթէ չունի, Պողոս վարդապետն առեր է ու չտար. որ նա պատճառ ըլլայ վարագայ ապարդիւն վիճակին։

Խրիմեան վարագ մնած ատեն 1500 ոչխար, 200 եզ, գոմէշ, և ն. և ն. ընդուներ է. այսօր ի՞նչ մնացեր է, կրնա՞ն արդեօք հաշիւը տալ։

Ալ աւելի ցաւալին ըսենք. Խրիմեան վարագայ արտերը ուրիշի վաճառեր է. Պողոս վարդապետն արդեօք ծախել տուաւ, թէ իր անխոհեմ և չարայլ տնտեսութիւնն։ Խրիմեան որո՛ւ հարցուց և այդ աննման վանքին բաղմաբեր արտերը ծախեց։

Հիմա Խրիմեանք պիտի պօռան թէ. սուտ է, Խրիմեան ծախած չէ արտերը։ Աղէկերը վարագ 1000 ոսկի պարտք ունենայ հաճի Բիւսթէմի որդւոյն Մէհմէտին և Սապանճեան Մ. Աւետիսին, և ասոնք ալ 15 տարիէ ի վեր 1000 ոսկի պահանջքնուն [illegible] վարեն, ցանեն և հնձեն վարագայ արտերը, առանց վանքին բան մը վճարելու. ի՞նչ եղած կըլլայ. Վարագայ արտերը ծախուած ընցած չեն ըլլար։

Մեղք Վարագին, մե՛ղք Հայոց աղգին. և փառք Ռուսաստանի կասպիսներուն հեզ, խոնարհ, համբերող, ներող, անշահասէր և ն. և ն. հոգեոր Խրիմեանին։

ՐՈՒՄԷԼԻ ՀԻՍԱՐԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Ասկէ 3–4 տարի առաջ Հիսարի Հայոց թաղքն դրեթէ ամբողջ այրեցաւ. և մինչեւ ցարդ ալ մեծ մասը աւերակ մնացած են. արդէն տեղւոյն բնիկ ժողովուրդն ալ խիստ աղքատիկ են, և հազիւ նաւավարութեամբ և ձկնորսութեամբ իրենց օրապահիկն կը ճարեն։

Այս դիւղին վարժարանը՝ ինչպէս ասկէ առաջ մասնաւոր բարերար անձանց շնորհիւ յառաջ կերթար, այս վերջին օրերս ալ դարձեալ մեկ քանի ազդասէր անձանց խընամոցը յանձնուած է, որ յիշեալ վարժարանին հոգաբարձութիւնը կը վարեն, և անոր նիւթական պիտոյքն հոգալու համար

հասարակաց օգնութեանը դիմած են։

Այս անդամ ուրախութեամբ կիմանանք թէ կրօն. ժողովոյ ատենապետ Դեր. Տ. Խորէն արքեպիսկոպոսը բարեհաճեր է ամսէ ամիս երկերկու Օսմ. լիրա շնորհել, սեպտ. ամսէն սկսեալ, յիշեալ գիւղին աղքատիկ տղոց դաստիարակութեան համար։

Գովութեամբ հրատարակելով այս նուէրը, կը յուսանք թէ ուրիշ դպրոցասէր ազգայինք ալ պիտի բարեհաճին մասնակցիլ Հիսարի վարժարանին օգնութեանը համար բացուած հանգանակութեանը, որով միայն պիտի կարենայ խեղճ գիւղացւոց զաւակաց կրթութիւնը ապահովել։

ԻՆՉ ԵՂԱՆ

1. Գանտիլլիի եկեղեցւոյն մէջ Խրիմեան Սրբազանի տուած դրդռիչ քարոզին քննութեան արդիւնքը։

2. Վէրջիլ տէրպապային 500 լիրայի դաւին համար կազմուած Յանձնաժողովին քննութեան տեղեկագիրը։

3. Եդեսեան Սրբազանի Իզմիր վերադառնալու խնդիրը։

4. Վեհափառ Կաթողիկոսի կոնդակին համար կազմուած Յանձնաժողովին տեղեկագիրը։

5. Բալուլի առաջնորդ Սարգիս վարդապետին բանտարկութեանը համար առաջնորդական պատուոյ հատուցման մասին ձեռք առնուած միջոցները։

Եթէ այս կարեւոր խնդիրները, որ ողջամիտ հասարակութեան ուշադրութիւնը դրաւած, ֆոֆէջի տակ նետուեր են, կը խնդրենք որ վարչութիւնը բարեհաճի ծանուցանել, որ մենք ալ մեր տեսակէտն սրբենք։

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Պէշիկթաշի Սարաճ Պօէթը, այս անդամ շաբաթաբան թերթին մէջ, իւր ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՎԻՃԱԿՈՎը, վերջապէս զարմացուց բոլոր գրական աշխարհը. այս քերթուածին մէջ կը սեմք, կը փայլի մեծ բանաստեղծին հանճարը. լեզուի պարզութիւն, ոճոյ յստակութիւն և բարոյականի ստուերը ձեռք ձեռքի տրուած, մեր Պօէթին խելապատակին մէջ կը ցաթկրտեն։ Հոս իւր ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՎԻՃԱԿԻՆ մի քանի պարբերութիւնները յառաջ բերենք որ ընթերցողը, մեծ բանաստեղծին վրայ ստոյգ դաղափար մը ունենայ։

«Խել մը տդէտք և իմաստակք կըսէ մեր քերթողը — կը վազվզեն յասպարէզ։

«Ի բա՛ց կացէք անպիտաններ, կուսո՞յէ այդ վեհ կրկէս։

«Մոռցեր, մոռցեր զիւրեանց կոչում և ոտնակոխ զիւրեանց պարտ։

«Ամաչեմ ո՛հ . . . չան պէս իրար կը խածատեն տարապարտ։

Հոս, ինչպէս կերևի բանաստեղծը. քիւֆիւր չի տի անես . . . չյտեմ ինչ կանեմի դրութեան հետևած է. իսկ քիչ մը վարը Պօէթին դրական տաղանդը Ադամ Եւայեական մօրէ մերկութեամբ կը պարզի երկու տողի մէջ որ կըսէ։

«Բայց մենք ինչպէս միշտ կը տեսնենք փոխան տալու մի նոր լոյս։

«Քննադատում սկսանի, ճշմարտութիւն գայ և խոյս։

Եւրոպիոյ գիտնոց կաճառը ալ թող դադրի ներբողներ շռայլելու իւր Ֆենէլոններուն և Լամարթիններուն. անշուշտ դարուս առաջին բանաստեղծը համարուած Հիւկո անդամ պառկած տեղէն գլուխ պիտի ծռէ մեր Պէշիկթաշի Սարաճին։

Էյ, քերթողորդի պատանի, քննադատում սկսանինէ՝ ճշմարտութիւնը խոյս կուտայ եղեր հա՞. (մոռցայ. ճշմարտութիւն և տայ խոյս) ապրիս. այսպիսի դրութիւն մը որչափ ալ դրուատենք քիչ է. զոր ինչ ասացի, ասացի լմնցաւ գնաց։

Ի՞նչ պէտք է ըսել թէ աշխարհը չը գառնար այլ արեւը, քանի որ Յեսու արեւուն

հրամայեց որ կենայ · ուստի կը հետեւի թէ արեւն է դառնցողը · հոս քննադատութիւնը ամենեւին գործ չունի ։ Այսչափ ատենէ ո՞ւր էիր ո՛վ վսեմդ ի սարահնքն , նայէ մէկ մը , ճշմարտութիւնը ձեռքերնիս է եղեր տէր քննադատումով փախուցեր ենք ձեռքերնուս ։

Խրյանէդ , այս դրութիւնդ քիչ մը առաջ յայտնէիր նէ չէ՞ր ըլլար · սակայն աղէկ ես ըրեր որ , դրական ասպարէզէն խելմը անպիտանները վռնտելով , այն վեհ կրկէսիդ դահճաճ ըմբիշ մը միայն դու ես մնացեր , քանզի և ոչ մէկուն խօսք պիտի կարենայիր հասկցնել , և անշուշտ դարձեալ կռիւ պիտի ծագէր , որուն համար կանխապէս ձեր մեծապատութենէն ներում խնդրելու մոռցած էին ։

Բայց ազնիւրէն խօսինք · ի՞նչ կուզէիր պարոն Պօէթ , բերնիդ եկածը դուրս տաս , և մարդ քեզի բան չըսէ՞ · ոտանաւորիդ տողերը փոխանակ իրարմէ զատելու , թող իրար կցէիր որ դոնէ արձակ դրութիւն մը մրոտած կըլլայիր · հիմայ քերդուած ըսենք ատոր , սակայն մեզ պէս ամենն ալ թուղթին վրայ այնպիսի բան մը չը տեսան , թէպէտև քանի մը սկրդած տեղեր կան , բայց ոչ թուղթին վրայ այլ ոճոյն մէջ ։

Այժմ այսչափը բաւական համարելով , բարեկամաբար վերջին խրատ մը պիտի տամ ձեզ , որն որ ոտանաւոր ըլլալուն յուսամ թէ միտքդ կը մնայ ։

Թէ չես ուզեր բանադատին արդար ձայնը
ըսելու ,
Խելքդ միտար հոլին տղաս որ քեզ հեռուն
կը նետէ .
Եւ փոխանակ պատն ի պատն ոտանաւոր
շինելու ,
Անուանակից արհեստովդ շուշորդիկդ հա-
մեռէ ։

Ե· Մ· Հ·

ՊԱՐԱՊ ՊՏՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱԶԳԸ ԼՈՅՍ

Օրը անդործ մնացող քսան երեսուն մարդոց աղերսագիրները կարդալէ ձանձրացող , և ամենուն ալ զատ զատ « անհոգ եղիր , գործ մը ըլլայ նէ՝ ես քեզի խապար կընեմ » ըսելու դատապարտուող հարուստներուն աչքը լոյս · ալ ասկէ վերջը այս տեսակ դիւցազուհի աղատած են , որովհետև Պօլսոյ մէջ ամենեւին անդործ մարդ չպիտի մնայ , ամենքն ալ գործի տեր պիտի ըլլան · եթէ ասկէ վերջը , ասանկ աղերսագրով մէկը իրենց ներկայանայ , ամենեւին թող չդանդաղին , և անանկ երկան բարակ պատասխան ալ չտան , այլ եկողին ձեռքը հինգնոց մը դնելնուն պէս , քիտակ Գուլէ-խաբուսի թող խրկեն , վստահ ըլլալով , որ այդ խըրկած մարդիկին անդամ մ՝ալ ետ դառնալիք չունի , վասն զի ամենագեղեցիկ և երջանկացուցիչ գործով մը Գուլէ-խաբուսիէն շիտակ Ամերիկայի Վերդինիա գաւառը դացած է , եթէ ինք դացած չըլլայ ալ , անշուշտ հինգնոցը դացած է ։

Հիմակու հիմայ 2000 մարդ մէյմէկ հինգնոց տուեր են Ամերիկա դործելու երթալու համար , բայց որովհետև 2000 հինգնոցդ կընէ տասը հազար դրշ և տասը հազար դրշովալ մինչև Ամերիկա երթալու համար շոգենաւ մը չը վարձուիր , ուստի կը լսենք , թէ մինչև որ հինգնոց մը տուողներուն թիւը տասը հազարի չը հասնի նէ՝ և ոչ մէկը պիտի դրկուի Ամերիկա , իսկ եթէ այդ թիւը տասը հազարի չը հասնի նէ՝ , մարդոց տեղ այդ հինգնոցները Ամերիկա պիտի խրկուի եղեր ։

Ինչ որ ալ ըլլայ , մեր այս տուած լուրը , օդտակար լուր մ՝է , ուստի ասոր փոխարէն կը խնդրեմք սա Ամերիկա դացող մարդոցմէ , որ եթէ Աստուած կամենալու ըլլայ տէ , ողջ առողջ Վերդինիա գաւառը հասնելու ըլլան նէ՝ մեզ ալ չմոռնան ։

Օրթավախբֆի իր այսօրուան թերթով, մեզի համար կըսէ, թէ տպագրական տեսչութիւնը, փանոսեանի նկատմամբ մեր դիրածները ուշադրութեան առնելով, բացատրութիւն տալու կանչեր և մենք փախուստ տուեր ենք եղեր։

Օրթավախբֆիի խմբագիրը այս լուրը գիշերը երազին մէջ լսած ըլլալու է, որովհետև մինչ ցարդ ոչ տպագրական տեսչութենէն ասանկ հրաւէր մը եկած է մեզ և ոչ մենք փախուստ տուած ենք։

Եթէ օրթավախբֆիի խմբագիրը մեր այս բոլոր ծածին չը հաւատար, թող հրամէ մեր սենեակը, մենք պատրաստ ենք ինքզինքնիս իրեն ցուցնելու. մեր ընթերցողները երբէք չը զարմանան օրթավախբֆիին տուած այս լրոյն վրայ, որովհետև տասը բարանոց թերթէ մը, ասկէ աւելի բան չսպասուիր։

ԽԱՉՎԵՐԱՑԻ ԻՐԻԿՈՒՆԸ

Մինչդեռ մէկ կողմէն պաշտօնական ծանուցումներու մէջ կը կարդանք, որ տէրտէր վարդապետ բաւական ունենալնուս, ալ տէրտէր վարդապետ չը պիտի ձեռնադրուին, միւս կողմանէ ալ տէրտէրներու, վարդապետներու պէտքը կզգանք։

Այսչափ տէրտէր վարդապետ ունինք, և դարձեալ քիչ կուգան կոր, այնչափ քիչ՝ որ Գումգափուի Մայր եկեղեցւոյ կանանց կողմը Խաչ-վերացի պէս իրիկուն մը առանց ժամերգութեան կը մնայ։

Ցայտնի է որ, կանայք ասանկ մէկ քանի նշանաւոր օրեր ունին, որ ժամերգութիւնն սկսելու որոշեալ ժամէն մէկ քանի ժամ առաջ եկեղեցի կը լենան տեղ բռնելու համար. այսպէս ալ անցեալ կիրակի իրիկուն կանայք խուռն բազմութեամբ վերոյիշեալ եկեղեցին կը լենան. որոշեալ ատենը կուգայ կանցնի և կը նային որ դեռ ժամերգութիւնը չսկսիր. մինչ այս մինչ այն, մէկ մ՝ալ մէջերնին ալեկոծում մ՝է կելլայ, խեղճ կնիկները կսկսին իրար հարցնել թէ ի՞նչ կայ. — ի՞նչ լսեն աղէկ. — հոն ժամերգութիւն չպիտի ըլլայ, միմիայն Ս. Խաչի կողմը պիտի ըլլայ։

Կանայք բազմութեամբ այն կողմը կը վազեն, և արանց բազմութեան մէջ խառնուելով, կը կենան. իսկ շատեր չկրնալով ասոր հանդուրժել առօք փառօք իրենց տունը կը դառնան։

Խիստ յայտնի բան մ՝է որ, տէրտէր վարդապետ քիչ ըլլալուն, ասանկ նշանաւոր դիշեր մը, նոյն եկեղեցին առանց ժամերգութեան մնաց, ուստի ասանկ բան մը անգամ մ՝ալ չպատահելու համար, կաղաչեմք կրօնաժողովոյ, որ պօլ պօլ տէրտէր, վարդապետ ձեռնադրուելու հրաման ընէ։

Հայտար փաշայի երկաթուղիի կայարանին մէջ։

— Պադսանա բօբօնա սիզտէն չիւբհէմիզ վար, իւտիւնիւզէ պադաճաղըզ։

— Ճանըմ եանըմտա պիր շէյ սադլամամըշըմ։

— Էյի եա օ ֆիստանընըզըն ալթընտա օլան չիշկինլիք նէ՞ օլաճադ։

— Իզմիտտէ չօգ օթուրտում՝տա. Հապանըն կիւզէլլիղինտէն պէօյլէ իւստէ կէլտիմ։

— Եալանսըն պէն սէնի կէչէն հաֆթա կէօրտիւմ Իզմիտէ կիտիէօրբտըն։ ալթը կիւն ելինտէ պու դատար չիշմանլըդ օլո՞ւր մը։

— Էյ ճանըմ չօգ սէօյլէյօրսըն. ֆամիլիա դըսմընա պու դատար սօրուշլար իտէրլէր մի՞. այբպ տէյի՞լ մի սիզէ։

— Պու թարդ բաֆլար բարա էթմէզ, շութիւթիւն պօհճասընը սրբթընտան չը դարմանըն եօլունա պագալըմ, զէրէ պու դատար չիշմանլըդ սիզի բէր բահաթսըզ էտէր։

Տիւն ագշամ Վիչէնիկ աղանքն էվինտէ էփէյի ճէմիյէթ թօփլանմըշ տէյի տույտում։

— Էվէթ, պէնտէնիզ տէ օրտայքտըմ։

— Ճանըմ պիր մէնշուր քէմանիսթ վար ըմըշ, պէնտէնիզ քէմանը չօգ հաղղ իտէրիմ իլլէ սոլ կիտէրսէ։

Պէնտէ բրէֆէրանստա եէտի գուբատան պիր սօլ կիթմէք կիթտիմ քի տիւմանը թէ-բէմոէն չքգտը։

ՀԱՐՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

Լուսինը ինչո՞ւ ամեն ատէն չտեսնուիր։

— Ապրուստնին խաւարի մէջ ճարողները պարապ չձգելու համար։

—

Խմբագիրներուն մէջ ամենէն շատ ո՞վ մէլան լիզած է։

— Իւթիւճիւ Կարապետ աղբարը։

—

Վաղը ո՞վ պիտի հոգէի նստի։

— Շըմէնտիֆէրի 300000 ֆրանգը չահողը։

—

Հիւանդ մը քրտնելու համար ինչ ընելու է։

— Զապթիյէ խաբուսին խթինթաքի երթալու է։

—

Գալբագճիներուն գլուխը, խանութին մէկուն մէջ թէզկեահտար ըլլալու համար, ինչ պէտք է գիտնալ։

— Գօլկէկ երդում։

130060 ՂՐՈՒՇ

ԿԱՄ

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ

ՌԱԺԱՆՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇԻՒԸ

Ամսուայ 404 թիւին մէջ հրատարակուելէն ի վեր Օտեան Նշան և Այվատեան Մեսրոպ էֆէնտիներէն պատասխանի կսպասենք տակաւին, որ իրենց դանձապետական Վստոր-գրութեանը առակ, վերոյիշեալ 130060 ղրուշ հաշիւը ի՞նչ ըրին, որո՞ւ տուին դրամները ո-ր՞նց կոկորդին մէջ թթուեցան պէտք է որ բարեհաճին ծանուցանել բաժնորդական ընկերութեան մասնակցող աղդայնոց։ Կ'ըսուի թէ այս ընկերութիւնը մինչեւ 4–5 հարիւր հազար ղրշ կրցեր է հաւաքել. ի՞նչ ըրաւ այս ահագին դումարը, Օտեան Նշան և Այվատեան Մեսրոպ էֆէնտիները պարտական են այս մասին տեղեկութիւն տալ, ինչպէս որ առաջին անդամին կարճ տեղեկութիւն մը հրատարակելը արժան դատեցին։ 2

ԼԱՊՏԵՐ

Ծ Ն Ո Ղ Ա Ց

ԲՍԱՆ ԵՒ ՀԻՆԳ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ

Գ. ՊԱՂՍԱՍԱՐԵԱՆ

Ամեն ամուսնացելոց անհրաժեշտ հարկաւոր եղող սոյն նոր հրատարակութիւնը կը ծախուի ի գին 6 ղրշ։

Կեդրոնատեղի Նորա Գավաֆեան գրատուն ի Զագմագճըլար։

ՌԱՍԻՆԱՅ

ՄԻՀՐԳԱՏ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԻՆԳ ԱՐԱՐՈ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԿՐՏԻՉ ՏԱՄԱՏԵԱՆԻ

Կգտնուի ամէն գրավաճառաց խանութներն, ի գին 5 ղրշ.

ՇԱՐԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ԳԷՈՐԳ Ե. ԱՓՎԱՋԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 3